

Veiledende retningslinjer for graden philosophiae doctor (ph.d.)¹

Godkjent av UHRs styre 9.4.2018. ([Styreprotokoll](#))

DEL I INNLEDENDE BESTEMMELSER

§ 1 Retningslinjenes virkeområde

De anbefalte retningslinjene gjelder all utdanning som fører frem til graden philosophiae doctor (ph.d.). Retningslinjene anbefaler regler om opptak til og gjennomføring og avslutning av utdanningen, herunder fellesgrader og cotutelle.

For andre bestemmelser som regulerer forhold knyttet til doktorgraden, vises det til Lov om universiteter og høyskoler (UH-loven, 2005), Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR, 2011), Forskrift om ansettelsesvilkår for stillinger som postdoktor, stipendiat, vitenskapelig assistent og spesialistkandidat (2006), Forskrift om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og høyskoler (2005), Kunnskapsdepartementets forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (2010), NOKUTs forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (2017), Lov om organisering av forskningsetisk arbeid (2017) og European Charter for Researchers & Code of Conduct for the Recruitment of Researchers (2005).

§ 2 Begreper

Graden omtales heretter også som *vitenskapelig ph.d.* eller *doktorgrad*.

Begrepene *doktorgradsarbeidet* og *prosjektet* benyttes om det arbeidet som gjøres innenfor avtalt periode mellom oppstart og avslutning, opplæringsdelen *ikke* medregnet.

Begrepet *vitenskapelig avhandling* eller *avhandlingen* betegner resultatet av det vitenskapelige doktorgradsarbeidet, jf. § 11-1.

§ 3 Omfang, innhold og målsetting for doktorgradsutdanningen

§ 3-1 Doktorgradsutdanningen skal kvalifisere for forskning av internasjonal standard og for annet arbeid i samfunnet hvor det stilles store krav til vitenskapelig innsikt og kompetanse, i samsvar med god akademisk skikk og etiske standarder.

Doktorgradsutdanningen skal gi kandidaten kunnskap, ferdigheter og kompetanse i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket.

Doktorgradsutdanningen er normert til tre (3) års fulltidsstudier og inkluderer en opplæringsdel av minimum 30 studiepoengs omfang. Doktorgradsutdanningens organisering fastsettes i institusjonens forskrifter.

¹ De veiledende retningslinjene kommer i to varianter: et felles sett for begge ph.d. og to separate sett, hvor institusjonene kan velge den eller de de har behov for. Dette er varianten for vitenskapelig ph.d.

Doktorgradsutdanningens viktigste komponent er et selvstendig arbeid innen forskning eller kombinert forsknings- og utviklingsarbeid som gjennomføres under aktiv veiledning.

§ 3-2 Den vitenskapelige doktorgraden tildeles på grunnlag av

- godkjent vitenskapelig avhandling, jf. § 11-1
- godkjent gjennomføring av opplæringsdelen, eventuelt annen godkjent faglig skolering eller kompetanse
- godkjent prøveforelesning over oppgitt emne
- godkjent offentlig forsvar av den vitenskapelige avhandlingen (disputas)

§ 4 Ansvar for doktorgradsutdanningen

Institusjonens styre har det overordnede ansvaret for doktorgradsutdanningen.

§ 5 Kvalitetssikring

Doktorgradsutdanningen omfattes av institusjonens kvalitetssystem.

DEL II OPPTAK

§ 6 Opptak

§ 6-1 Vilkår for opptak

For opptak til doktorgradsutdanning må søkeren normalt ha en femårig mastergrad i aktuelt fagområde, jmfør beskrivelsene i kvalifikasjonsrammeverkets andre syklus.

Institusjonen kan etter særskilt vurdering godkjenne annen likeverdig utdanning, som grunnlag for opptak.

Institusjonen kan stille ytterligere krav til kvalifikasjoner etter kriterier som er åpent tilgjengelige og i tråd med institusjonens rekrutteringspolitikk og faglige profil.

Søknaden bør inneholde:

- Dokumentasjon av den utdanning og de kvalifikasjoner som skal ligge til grunn for opptaket.
- Prosjektbeskrivelse som omfatter
 - faglig redegjørelse for prosjektet
 - fremdriftsplan
 - finansieringsplan
 - dokumentasjon av spesielle behov for faglige og materielle ressurser
 - eventuelle planer for opphold ved annen institusjon
 - plan for formidling av resultater
 - opplysninger om eventuelle immaterialrettslige restriksjoner for å beskytte andres rettigheter
- Plan for opplæringsdelen, herunder opplæring som er rettet mot generell kompetanse i samsvar med kvalifikasjonsrammeverket.
- Forslag på minst én veileder, samt angivelse av tilknytning til aktivt miljø for forskning.
- Redegjørelse for eventuelle rettslige og etiske problemstillinger som prosjektet reiser, og hvordan disse kan avklares. Det skal fremgå av søknaden om prosjektet er avhengig av tillatelse fra forskningsetiske komiteer eller andre myndigheter eller fra private (informanter,

pasienter, foreldre etc.). Slike tillatelser bør om mulig legges ved søknaden.

Institusjonen fastsetter søknadsskjema og kan fastsette krav til ytterligere dokumentasjon.

Institusjonen kan fastsette krav om residensplikt. Informasjon om residensplikt skal være lett tilgjengelig for søkere.

Det skal normalt søkes om opptak til doktorgradsutdanning innen tre (3) måneder etter oppstart av det prosjektet som skal lede frem til graden. Dersom det gjenstår mindre enn ett (1) års fulltidsarbeid med prosjektet ved søknadstidspunktet, skal søknaden avvises, jf. § 6-3.

§ 6-2 Infrastruktur

Kandidaten skal ha til disposisjon nødvendig infrastruktur for gjennomføring av prosjektet. Avgjørelsen av hva som anses som nødvendig infrastruktur, tas av institusjonen. For kandidater med ekstern finansiering eller arbeidsplass inngås det avtale mellom institusjon og ekstern part i forbindelse med det enkelte prosjekt. Slik avtale skal som hovedregel foreligge på det tidspunkt opptaksvedtaket for den aktuelle kandidaten fattes, eller umiddelbart etterpå.

§ 6-3 Opptaksvedtak

Vedtaket om opptak baseres på en samlet vurdering av søknaden. Institusjonen kan fastsette kriterier for rangering mellom kvalifiserte søkere når antallet søkere overstiger opptakskapasiteten.

I vedtaket skal minst én veileder oppnevnes, ansvar for håndtering av andre behov som er skissert i søknaden plasseres, og avtaleperioden fastsettes med startdato og sluttdato. Startdato settes lik startdato for finansiering.

Opptak skal nektes om

- avtaler med ekstern tredjepart er til hinder for offentliggjøring og offentlig forsvar av avhandlingen,
- de immaterialrettslige avtaler som er inngått er så urimelige at institusjonen ikke bør medvirke i prosjektet,
- søkeren ikke vil kunne oppfylle kravet om at minimum ett år av prosjektet skal gjennomføres etter at vedkommende er tatt opp i programmet, jf. § 6-1.

§ 7 Doktorgradsavtalen

§ 7-1 Avtalens parter

Opptak til institusjonens doktorgradsutdanning formaliseres ved at en skriftlig avtale underskrives av kandidaten, veileder(e) og den institusjonen som kandidaten er tatt opp ved. Avtalen regulerer partenes rettigheter og plikter i opptaksperioden og skal sikre at kandidaten deltar regelmessig i et aktivt og relevant fagmiljø. Avtalen skal legge til rette for at utdanningen kan gjennomføres til avtalt tid. Institusjonen fastsetter avtaleskjema.

For kandidater med finansiering fra, tilsetning hos eller andre bidrag fra en ekstern part, skal det, i tråd med fastsatte retningslinjer, inngås egen avtale mellom kandidaten, institusjonen og den eksterne part.

I tilfeller hvor kandidaten skal ha tilknytning til utenlandske institusjoner, må institusjonens retningslinjer for slikt samarbeid følges. Egen avtale inngås på fastsatt skjema. Avtalen skal normalt

foreligge sammen med opptaksavtalen.

§ 7-2 Avtaleperiode

Institusjonen kan treffe bestemmelser om maksimaltid for gjennomføring utenom lovfestede permisjoner og pliktarbeid.

Eventuell forlengelse av avtaleperioden må relateres til rettighet som arbeidstaker eller avklares spesielt i forhold til kandidatens finansieringsgrunnlag.

Ved lovhjemlede avbrudd forlenges avtaleperioden tilsvarende.

Institusjonen kan forlenge avtaleperioden etter begrunnet søknad.

Ved innvilget forlengelse kan institusjonen sette ytterligere betingelser.

Etter opptaksperiodens utløp opphører partenes rettigheter og plikter i henhold til avtalen, slik at kandidaten kan miste sin rett til veiledning, kursdeltakelse og tilgang til institusjonens infrastruktur. Kandidaten kan likevel søke om å bli bedømt for doktorgraden.

§ 7-3 Frivillig avslutning før avtalt tid

Kandidaten og institusjonen kan avtale at utdanningen avsluttes før avtalt tid. Ved slik avslutning skal det fastsettes skriftlig hvordan spørsmål knyttet til eventuelle tilsettingsforhold, finansiering, rettigheter til resultater mv. skal ordnes.

Ved frivillig avslutning som skyldes kandidatens ønske om å skifte prosjekt eller overgang til et annet program, skal kandidaten søke nytt opptak på grunnlag av det nye prosjektet.

§ 7-4 Tvungen avslutning ved forsinkelse eller manglende fremdrift

Når ett eller flere av de følgende vilkårene er oppfylt, kan institusjonen vedta tvungen avslutning av utdanningen:

- Vesentlig forsinkelse i gjennomføringen av opplæringsdelen.
- Gjentatte eller vesentlige brudd fra kandidatens side på informasjons-, oppfølgings- eller rapporteringsplikt, herunder unnlatt innsendelse av fremdriftsrapport, jf. § 10-1.
- Forsinkelse i fremdriften av prosjektet som er av en slik art at det skaper begrunnet tvil om kandidaten vil kunne fullføre til avtalt tid.
- Tvungen avslutning etter reglene her kan bare vedtas dersom fremdriftssvikten eller forsinkelsen skyldes forhold som kandidaten selv rår over.

Vedtak etter denne paragrafen fattes av det organet som styret bestemmer. Klager behandles av institusjonens klagenemnd.

§ 7-5 Tvungen avslutning ved fusk på eksamen eller prøver

Ved fusk på eksamener eller prøver underveis i utdanningen, kan institusjonen vedta annullering, jf. UH-loven § 4-7. Dersom forholdet er så alvorlig at det er å anse som uredelighet, jf. samme lov § 4-13 (1) og forskningsetikkloven § 8, andre ledd, kan institusjonen vedta tvungen avslutning, jf. § 7-6 nedenfor.

Vedtak etter paragrafen her fattes av styret selv eller av institusjonens klagenemnd. Klager behandles av Felles klagenemnd for studentsaker, jf. UH-loven § 5-1 og forskrift til denne.

§ 7-6 Tvungen avslutning ved uredelighet

Dersom en kandidat gjør seg skyldig i uredelighet, jf. UH-loven § 4-13 (1) og forskningsetikkloven § 8, andre ledd, kan institusjonen vedta tvungen avslutning.

Vedtak om tvungen avslutning på grunn av uredelighet fattes av det organet som styret bestemmer. Klage over slikt vedtak behandles av departementet eller særskilt klagenemnd oppnevnt av departementet.

§ 7-7 Oppsigelse og avskjed

En kandidat kan sies opp fra sin stilling som stipendiat når det er saklig grunn i virksomhetens eller kandidatens forhold, jf. statsansatteloven §§ 19 og 20, eller avskjediges i henhold til § 26.

DEL III GJENNOMFØRING

§ 8 Veiledning

Arbeidet med doktorgradsprosjektet skal foregå under individuell veiledning. Institusjonen og veilederne skal sammen sikre at kandidaten deltar i et aktivt fagmiljø.

§ 8-1 Oppnevning av veiledere

Kandidaten skal som hovedregel ha to veiledere, hvorav én oppnevnes som hovedveileder. Hovedveileder bør være oppnevnt på opptakstidspunktet.

Hovedveilederen har hovedansvaret for oppfølging av kandidatens faglige utvikling og gjennomføring i samsvar med fremdriftsplanen. Dersom institusjonen oppnevner ekstern hovedveileder, skal det oppnevnes en medveileder fra den gradsgivende institusjonen.

Medveiledere er fagpersoner som deler det faglige ansvaret for kandidaten med hovedveileder.

Habilitetsreglene i forvaltningslovens andre kapittel, «Om ugildhet», § 6-10, gjelder for veilederne.

Alle veiledere skal ha doktorgrad eller tilsvarende vitenskapelig kompetanse og være aktive innen sitt fagfelt.

Minst én av de oppnevnte veilederne bør ha tidligere erfaring eller opplæring som veileder på doktorgradsnivå.

Kandidat og veileder kan be institusjonen om å oppnevne ny veileder for kandidaten. Veileder kan ikke fratre før ny veileder er oppnevnt. Tvister om veilederens og kandidatens faglige rettigheter og plikter kan bringes inn av partene til behandling og avgjørelse ved institusjonen.

§ 8-2 Veiledningens innhold

Kandidat og veiledere bør ha jevnlig kontakt. Kontakthyppheten bør fremgå av den årlige fremdriftsrapporteringen, jf. § 10-1.

Kandidat og hovedveileder bør snarest mulig og senest innen tre (3) måneder etter opptak sammen gå igjennom prosjektbeskrivelsen og vurdere eventuelle behov for justeringer. Betydelige endringer i prosjektbeskrivelsen skal godkjennes av institusjonen.

Veiledere skal gi råd om avgrensning av tema og problemstillinger og vurdere metoder og resultater, herunder dokumentasjons- og fremstillingsformer, og bidra til orientering i aktuell faglig diskurs. Kandidaten bør få veiledning i etiske spørsmål knyttet til doktorgradsarbeidet.

Veilederne plikter å holde seg orientert om fremdriften i kandidatens arbeid og vurdere den i forhold til prosjektbeskrivelsens fremdriftsplan, jf. § 6-1.

Veilederne plikter å følge opp faglige forhold som kan medføre forsinket gjennomføring, slik at kandidaten vil kunne fullføre innenfor normert tid.

§ 9 Opplæringsdel

§ 9-1 Formål, innhold og omfang

Doktorgradsutdanningen skal være lagt opp slik at den kan fullføres innenfor normert tidsramme.

Institusjonen har ansvar for at opplæringsdelen og arbeidet med prosjektet til sammen gir utdanning på høyt faglig nivå i henhold til internasjonal standard. Trening i formidling av resultater og innføring i etikk, teori og metode inngår som del av dette. Opplæringen skal sammen med doktorgradsarbeidet bidra til oppnåelse av forventet læringsutbytte i henhold til det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket.

Institusjonen bør tilby kandidaten veiledning om fremtidige yrkesmuligheter i og utenfor akademien, herunder bevisstgjøring om den kompetansen som kandidaten har oppnådd gjennom doktorgradsarbeidet.

Dersom institusjonen ikke selv arrangerer hele opplæringsdelen, skal forholdene legges til rette for at kandidaten får tilsvarende opplæring ved andre institusjoner.

Opplæringsdelen skal tilsvare minst 30 studiepoeng, hvorav minst 20 studiepoeng skal avlegges etter opptak. Elementer som skal inngå i opplæringsdelen, bør ikke være eldre enn to (2) år ved opptaksdato.

Kurs på doktorgradsnivå ved annen institusjon skal godkjennes i samsvar med reglene i UH-lovens § 3-5, første ledd.

§ 9-2 Tilknytning til fagmiljø

Det forutsettes at kandidaten skal bidra i institusjonens fagmiljø, eksempelvis gjennom faglige aktiviteter som seminarer, workshops og formidlingsoppgaver. Institusjon og veileder skal systematisk følge opp aktivitetene slik at kontakten med fagmiljøet planlegges og ivaretas.

§ 9-3 Kandidatens rettigheter ved permisjon

Kandidater som har foreldrepermisjon fra doktorgradsutdanningen, kan likevel under

permisjonstiden følge undervisning og avlegge eksamener i emner og kurs som skal inngå i opplæringsdelen, i tråd med Lov om folketrygd (folketrygdloven), kapittel 14, § 14-10, fjerde ledd og NAVs rundskriv til § 14-10, fjerde ledd, av 18.12.2006.

§ 10 Rapportering og midtveisevaluering

§ 10-1 Rapportering

Institusjonens system for kvalitetssikring av utdanningen skal omfatte tiltak for å avdekke manglende progresjon i arbeidet med prosjektet og opplæringsdelen og mangler ved veiledningen, samt ha rutiner for å følge opp avdekkede mangler. Systemet skal normalt omfatte årlig og separat rapportering fra kandidat og veileder, og det skal utformes slik at dobbelrapportering unngås.

Kandidat og veileder har et likeverdig ansvar for rapportering. Manglende eller mangelfull fremdriftsrapportering fra kandidaten kan medføre tvungen avslutning før avtaleperiodens utløp, jf. § 7-4. Veiledere som unnlater å følge opp rapporteringsplikten, kan bli fratatt veilederansvaret.

Kandidat og hovedveileder skal i forbindelse med rapportering gå gjennom prosjektbeskrivelsen og vurdere behov for justeringer. Betydelige endringer skal godkjennes av institusjonen.

Institusjonen kan ved behov kreve særskilt rapportering.

§ 10-2 Midtveisevaluering

Midtveisevaluering av doktorgradsarbeidet bør normalt finne sted i tredje eller fjerde semester. Kandidaten skal presentere sitt arbeid og bli evaluert av en gruppe på minst to personer som er oppnevnt av institusjonen. Evalueringsgruppen skal ta stilling til faglig status og fremdrift og skal gi tilbakemelding til både kandidaten, veilederen og institusjonen.

Dersom evalueringsgruppen rapporterer om vesentlige svakheter ved doktorgradsarbeidet, skal det iverksettes tiltak for å korrigere situasjonen.

§ 11 Krav til den vitenskapelige avhandlingen

§ 11-1 Krav til avhandlingen

Avhandlingen skal være et selvstendig forskningsarbeid eller forsknings- og utviklingsarbeid som oppfyller internasjonale standarder med hensyn til etiske krav, faglig nivå og metode innen fagområdet.

Avhandlingen skal bidra til å utvikle ny faglig kunnskap og ligge på et nivå som tilsier at den kan publiseres eller offentliggjøres i egnet format som en del av fagets forskningsbaserte kunnskapsutvikling.

Avhandlingen kan bestå av en monografi eller en sammenstilling av flere mindre arbeider. Dersom avhandlingen består av flere mindre arbeider, skal det redegjøres for sammenhengen mellom dem.

Den vitenskapelige avhandlingens hovedkomponent kan bestå av et nytt produkt eller en systematisert materialsamling eller ha en annen fremstillingsform (for eksempel lyd, bilde, video, elektroniske fremstillingsformer) der dens teoretiske og metodiske grunnlag ikke fremgår av produktet selv. I slike tilfeller skal avhandlingen, i tillegg til å fremstille selve produktet, ha en tilleggsdel. Tilleggsdelen skal være en skriftlig redegjørelse for problemstilling, valg av teori og metode og vurdering av resultatet i henhold til internasjonale standarder og faglig nivå innen

fagområdet.

Institusjonen bestemmer hvilke språk som kan benyttes.

§ 11-2 Fellesarbeid

Institusjonen bestemmer om en avhandling som er produsert av flere i fellesskap, kan innleveres til bedømmelse dersom de individuelle bidragene kan identifiseres.

For arbeider som er blitt til i samarbeid med flere samarbeidspartnere eller medforfattere, skal kandidaten følge de normer for kreditering av medvirkning som er allment akseptert i fagmiljøet, i samsvar med internasjonale standarder.

Dersom avhandlingen hovedsakelig består av artikler, skal kandidaten normalt være førsteforfatter på minst halvparten av artiklene.

Med avhandlinger hvor det inngår bidrag fra flere, skal det følge en underskrevet erklæring som beskriver kandidatens innsats i hvert enkelt arbeid. Både kandidat og alle bidragsytere skal skrive under.

§ 11-3 Arbeider som ikke godtas

Arbeider eller deler av et arbeid som har vært godtatt som grunnlag for tidligere avlagte eksamener eller grader, kan ikke antas til bedømmelse med mindre de inngår som mindre deler av avhandlingen. Data, analyser eller metoder fra tidligere grader kan likevel benyttes som grunnlag for arbeid med prosjektet.

Bruk av offentliggjorte arbeider som er eldre enn fem (5) år ved opptakstidspunktet, kan ikke godtas. Institusjonen kan dispensere fra dette kravet dersom ekstraordinære forhold tilsier det.

Avhandlingen kan bedømmes ved kun ett lærested, jf. § 13-2.

§ 12 Meldeplikt om resultater som har potensial for næringsmessig utnyttelse

Regulering av rettigheter mellom samarbeidende institusjoner må være fastsatt i skriftlig avtale.

Arbeidsgiverinstitusjonens til enhver tid gjeldende regelverk skal danne utgangspunkt for hvilken meldeplikt kandidater med tilsetning ved institusjonen har for arbeidsresultater med næringsmessig potensial som gjøres i arbeidsforholdet.

For kandidater med ekstern arbeidsgiver skal tilsvarende meldeplikt nedfelles i avtale mellom institusjonen, kandidaten og den eksterne arbeidsgiveren.

For kandidater uten arbeidsgiver skal tilsvarende meldeplikt nedfelles i opptaksavtalen mellom institusjonen og kandidaten.

DEL IV FULLFØRING

§ 13 Innlevering og søknad om bedømmelse

§ 13-1 Grunnlag for bedømmelse

Kravene for å tildele den vitenskapelige doktorgraden fremgår av § 3-2.

Søknad om bedømmelse skjer ved innlevering av vitenskapelig avhandling, jf. § 13-2.

Det er hovedveilederens ansvar å gjøre ansvarlig enhet ved institusjonen oppmerksom på at innlevering eller søknad om bedømmelse er nært forestående, slik at nødvendige forberedelser kan iverksettes.

Hovedveileder bør normalt anbefale innleveringen eller søknaden.

§ 13-2 Innlevering av den vitenskapelige avhandlingen

Som vedlegg til søknaden skal følge:

- Avhandlingen i godkjent format og i henhold til institusjonens bestemmelser i den form og det antall eksemplarer institusjonen har bestemt.
- Dokumentasjon av godkjent opplæringsdel og eventuelt annen faglig skolering eller kompetanse
- Dokumentasjon av nødvendige tillatelser, jf. § 6-1.
- Medforfattererklæringer der dette er påkrevd, jf. § 11-3.
- Erklæring om avhandlingen leveres inn til bedømmelse for første eller andre gang.
- Erklæring om at avhandlingen ikke er levert inn til bedømmelse ved annen institusjon.

Institusjonen må sørge for at tiden fra innlevering av avhandling til disputas er kortest mulig, normalt ikke lenger enn fem (5) måneder.

§ 13-3 Behandling av søknaden

Institusjonen behandler søknad om å få avhandlingen bedømt. Søknad som ikke fyller kravene i § 13-2 skal avvises. Institusjonen kan på selvstendig grunnlag avvise søknad om å få avhandlingen bedømt dersom det er åpenbart at det ikke holder høy nok kvalitet og vil bli underkjent av en komité.

§ 14 Oppnevning av bedømmelseskomité

Når institusjonen har godkjent søknad om å få den vitenskapelige avhandlingen bedømt, oppnevner den en sakkyndig komité på minst tre medlemmer som skal bedømme avhandlingen og disputasen. Habilitetsreglene i forvaltningslovens § 6 gjelder for komiteens medlemmer.

Bedømmelseskomiteen skal normalt settes sammen slik at

- begge kjønn er representert
- minst ett av medlemmene er uten tilknytning til institusjonen
- minst ett av medlemmene ikke har hovedstilling ved norske institusjoner
- alle medlemmene har doktorgrad eller tilsvarende kompetanse innen fagområdet
- flertallet i bedømmelseskomiteen er eksterne medlemmer
- ett av medlemmene, om mulig, er fra en relevant utenlandsk institusjon

Dersom kriteriene fravikes, skal dette begrunnes særskilt.

Institusjonen fastsetter prosedyre for oppnevning. Komiteens sammensetning skal begrunnes og vise hvordan den samlet dekker fagfeltet til doktorgradsarbeidet. Institusjonen utpeker en leder blant komiteens medlemmer eller i tillegg til komiteens medlemmer.

Oppnevnte veiledere og andre som har bidratt til doktorgradsarbeidet, kan ikke være medlemmer av bedømmelseskomiteen eller administrere den.

Institusjonen kan, når det er påkrevd, oppnevne et settemedlem til bedømmelseskomiteen.

Kandidaten skal underrettes om forslaget til sammensetning av komité og har anledning til å innlevere skriftlige merknader, senest innen én uke etter at forslaget til sammensetning er gjort kjent for kandidaten.

§ 15 Bedømmelseskomiteens arbeid

Bedømmelseskomiteen skal få tilsendt institusjonens forskrift for den aktuelle doktorgraden, godkjent prosjektbeskrivelse og eventuelle retningslinjer for bedømmelse av doktorgraden.

§ 15-1 Bedømmelse av den vitenskapelige avhandlingen

Bedømmelseskomiteen kan kreve å få fremlagt kandidatens grunnlagsmateriale og utfyllende eller oppklarende tilleggsinformasjon.

Bedømmelseskomiteen kan be veileder om å gjøre rede for veiledningen og arbeidet med prosjektet.

Bedømmelseskomiteen kan på grunnlag av innlevert avhandling og eventuelt tilleggsmateriale anbefale at institusjonen gir tillatelse til mindre omarbeiding før endelig innstilling foreligger. Komiteen skal skriftlig gi en konkret oversikt over hva kandidaten må omarbeide.

Tillater institusjonen en mindre omarbeiding av avhandlingen, skal det gis en frist som normalt ikke er lengre enn tre (3) måneder. Det skal også fastsettes en ny frist for oversendelse av komiteens endelige innstilling. Institusjonens vedtak etter denne paragrafen kan ikke påklages av kandidaten.

Dersom komiteen finner at dyptgripende endringer er nødvendige for at arbeidet skal kunne anbefales til disputas, skal komiteen underkjenne avhandlingen.

§ 15-2 Bedømmelseskomiteens innstilling

Bedømmelseskomiteen avgir en begrunnet innstilling hvorvidt avhandlingen er verdig til å forsvares for doktorgraden. Alle deler av den innleverte eller fremviste dokumentasjonen skal omtales ut fra kriteriene i § 11-1. Innstillingen bør ha en drøftende form og avsluttes med en klar konklusjon om resultatet skal godkjennes eller ikke. Eventuelle dissenser eller individuelle uttalelser skal inngå i innstillingen, og de skal være begrunnet.

Bedømmelseskomiteens innstilling stiles til institusjonen.

Komiteens innstilling skal foreligge senest innen tre (3) måneder etter at komiteen har fått alle deler av avhandlingen til vurdering. Hvis komiteen tillater en mindre omarbeiding av den vitenskapelige avhandlingen, løper ny frist fra den dato arbeidet leveres på nytt.

Komiteens innstilling oversendes institusjonen som forelegger denne for kandidaten. Kandidaten gis en frist på ti (10) arbeidsdager til å fremme skriftlige merknader til innstillingen. Hvis kandidaten ikke ønsker å fremme merknader, skal institusjonen snarest underrettes skriftlig om dette.

Kandidatens eventuelle merknader skal sendes institusjonen. Institusjonen fatter vedtak i saken, jf. §

16.

§ 15-3 Retting av formelle feil

En innlevert avhandling kan ikke endres eller trekkes tilbake før det er endelig avgjort om den er verdig til å forsvares for doktorgraden.

Kandidaten kan likevel etter innlevering eller presentasjon søke om tillatelse til å rette formelle feil. Søknaden skal vedlegges en fullstendig oversikt over de feil (errata) som ønskes rettet. Søknad om retting av formelle feil må leveres senest fire (4) uker før komiteens frist for avlevering av innstilling, og det kan bare skje én gang.

§ 16 Institusjonens behandling av bedømmelseskomiteens innstilling

På grunnlag av bedømmelseskomiteens innstilling fatter institusjonen vedtak om avhandlingen er verdig til å forsvares.

Enstemmig innstilling

Dersom komiteen avgir *enstemmig* innstilling og institusjonen legger denne til grunn for sin behandling, fatter institusjonen selv vedtak i samsvar med den enstemmige innstillingen.

Dersom institusjonen finner at det foreligger begrunnet tvil hvorvidt komiteens enstemmige innstilling skal legges til grunn, skal institusjonen selv søke nærmere avklaring fra komiteen og eventuelt oppnevne to nye sakkyndige som avgir individuelle uttalelser om avhandlingen. Slike tilleggsuttalelser eller individuelle uttalelser skal forelegges kandidaten, som gis anledning til å komme med merknader.

Institusjonen fatter vedtak i saken på grunnlag av innstillingen og de innhentede uttalelsene.

Delt innstilling

Dersom komiteen avgir *delt* innstilling og institusjonen velger å legge flertallets uttalelser til grunn for sin behandling, fatter institusjonen vedtak i samsvar med flertallets innstilling. Dersom komiteen avgir delt innstilling og institusjonen vurderer å legge mindretallets uttalelser til grunn for sitt vedtak, kan institusjonen søke nærmere avklaring fra komiteen og eventuelt oppnevne to nye sakkyndige som avgir individuelle uttalelser. Slike tilleggsuttalelser eller individuelle uttalelser skal forelegges kandidaten som gis anledning til å komme med merknader. Dersom begge de nye sakkyndige slutter seg til flertallet i den opprinnelige innstillingen, skal denne innstillingen følges.

Kandidaten skal underrettes om utfallet etter behandling av uttalelser fra nye sakkyndige.

§ 17 Søknad om ny bedømmelse

En vitenskapelig avhandling som ikke er funnet verdig til forsvar, kan bedømmes i omarbeidet utgave først seks (6) måneder etter at institusjonen har fattet sitt vedtak. Ny bedømmelse kan bare finne sted én gang.

Kandidaten skal ved ny søknad om bedømmelse opplyse om at arbeidet tidligere har vært bedømt og ikke blitt funnet verdig til å forsvares, jf. § 13-2.

Dersom ny innlevering skjer ved annen institusjon, skal det foretas nytt opptak, jf. § 6-3.

§ 18 Offentliggjøring

§ 18-1 Krav om offentliggjøring

Den vitenskapelige avhandlingen skal offentliggjøres.

Kandidaten skal levere en kortfattet, skriftlig oppsummering eller fremstilling av avhandlingen på engelsk og norsk, eventuelt også på annet språk hvis dette er benyttet i hele eller deler av arbeidet. Fremstillingen skal offentliggjøres.

§ 18-2 Tilgjengelighet

Avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig senest to (2) uker før dato for offentlig forsvar. Avhandlingen gjøres tilgjengelig i den form det ble innlevert til bedømmelse, eventuelt etter omarbeiding på grunnlag av komiteens foreløpige kommentarer, jf. § 15-1.

Det kan ikke legges restriksjoner på offentliggjøring av den vitenskapelige avhandlingen med unntak av en på forhånd avtalt utsettelse av datoen for offentliggjøring. Slik utsettelse kan finne sted for at institusjonen og eventuelt ekstern part som helt eller delvis har finansiert doktorgradsutdanningen, skal kunne ta stilling til eventuell patentering eller lignende. Ekstern part kan ikke stille krav om at hele eller deler av avhandlingen eller doktorgradsresultatet ikke skal kunne offentliggjøres, jf. § 6.

Ved publisering eller offentliggjøring skal kandidater følge gjeldende retningslinjer for kreditering av institusjoner. Hovedregelen er at en institusjon skal oppgis dersom den har gitt et nødvendig og vesentlig bidrag til eller grunnlag for det offentliggjorte arbeidet. Også andre institusjoner skal oppgis dersom disse i hvert enkelt tilfelle tilfredsstiller kravet til medvirkning.

§ 19 Doktorgradsprøven

§ 19-1 Prøveforelesning

Etter at den vitenskapelige avhandlingen er innlevert til bedømmelse, skal kandidaten prøveforelese. Prøveforelesningen er en selvstendig del av doktorgradsprøven og skal være over oppgitt emne. Hensikten er å prøve kandidatens evne til å tilegne seg kunnskaper ut over avhandlingens tema og evnen til å formidle kunnskapene i en forelesningssituasjon.

Tittel for prøven kunngjøres for kandidaten ti (10) arbeidsdager før den skal finne sted. Emnet for forelesningen skal ikke stå i direkte forbindelse med temaet for doktorgradsarbeidet.

Dersom institusjonen velger å avholde prøveforelesningen i forbindelse med disputasen, gir komiteen oppgaven og forestår selv bedømmingen. Dersom de to prøvene finner sted separat, oppnevner institusjonen en egen komité som også fastsetter tema. Minst ett av komiteens medlemmer skal i slike tilfeller delta i vurderingen.

Prøveforelesningen skal skje på avhandlingsspråket med mindre institusjonen godkjenner et annet språk.

Institusjonen avgjør om prøveforelesningen er bestått eller ikke bestått. Det skal begrunnes dersom prøveforelesningen vurderes som ikke bestått.

Prøveforelesningen skal være bestått før disputas kan avholdes.

§ 19-2 Offentlig forsvar (disputas)

Offentlig forsvar av avhandlingen skal finne sted innen to (2) måneder etter at institusjonen har funnet arbeidet verdig til å forsvares.

Tid og sted for det offentlige forsvaret skal kunngjøres minst ti (10) arbeidsdager før det avholdes.

Den komiteen som opprinnelig har bedømt avhandlingen, bedømmer også det offentlige forsvaret. Det offentlige forsvaret skjer på engelsk eller norsk med mindre institusjonen godkjenner et annet språk.

Det skal normalt være to opponenter. De to opponentene skal være medlemmer av komiteen og utpekes av institusjonen.

Disputasen ledes av den institusjonen bemyndiger. Den som leder disputasen, gjør rede for innlevering og bedømmelse av avhandlingen og resultatet av prøveforelesningen. Deretter redegjør doktoranden for hensikten med og resultatet av doktorgradsarbeidet. Førsteopponenten innleder opposisjonen og andreopponenten avslutter opposisjonen. Institusjonen kan eventuelt fastsette en annen oppgavefordeling mellom opponentene og mellom doktoranden og førsteopponenten. Etter at begge opponenter har avsluttet sin opposisjon, gis de øvrige tilstedeværende anledning til å kommentere ex auditorio. En av opponentene avrunder opposisjonen, og disputasleder avslutter disputasen (jf. UHRs anbefalte veiledning om bedømmelse av norske doktorgrader).

Bedømmelseskomiteen avgir innstilling til institusjonen der den gjør rede for hvordan den har vurdert forsvaret av avhandlingen. Innstillingen skal konkludere med om disputasen anbefales godkjent eller ikke godkjent. Innstillingen skal begrunnes dersom disputasen vurderes som ikke godkjent.

§ 20 Godkjenning av doktorgradsprøven

Institusjonen fatter vedtak om godkjenning av doktorgradsprøven på grunnlag av bedømmelseskomiteens innstilling.

Dersom institusjonen ikke godkjenner resultatet av prøveforelesningen, jf. § 19-1 (alternativ 1 eller 2), må det avholdes ny prøve over nytt emne, ikke senere enn seks (6) måneder etter første forsøk. Ny prøve over oppgitt emne kan bare holdes én gang. Ny prøve bedømmes så vidt mulig av den samme komité som den opprinnelige, dersom ikke institusjonen har bestemt noe annet.

Dersom institusjonen ikke godkjenner disputasen, kan kandidaten forsvare avhandlingen på nytt én gang. Ny disputas kan tidligst avholdes etter seks (6) måneder og bedømmes så vidt mulig av den samme komiteen som den opprinnelige.

§ 21 Kreering og vitnemål

§ 21-1 Kreering

På grunnlag av institusjonens vedtak om at opplæringsdelen og alle deler av doktorgradsprøven er godkjent, kreeres kandidaten til philosophiae doctor.

§ 21-2 Vitnemål

Vitnemål utstedes av institusjonen. I vitnemålet skal det gis opplysninger om den faglige opplæringen kandidaten har deltatt i. Institusjonen fastsetter hvilke ytterligere opplysninger som skal inngå i vitnemålet.

§ 22 Vedlegg til vitnemål (Diploma Supplement)

Institusjonen skal utstede vedlegg til doktorgradsdiplomet i tråd med gjeldende retningslinjer for

Diploma Supplement.

DEL V FELLESGRADER OG COTUTELLE-AVTALER

§ 23 Fellesgrader og cotutelle-avtaler

§ 23-1 Fellesgrader og cotutelle-avtaler

Institusjonen kan inngå samarbeid med en eller flere norske eller utenlandske institusjoner om samarbeid i form av fellesgrader eller cotutelle-avtaler.

I avtaler om fellesgradssamarbeid og cotutelle kan det gjøres unntak for de øvrige bestemmelsene i disse anbefalte retningslinjene, dersom det er nødvendig av hensyn til regelverket ved de samarbeidende institusjonene. Slike unntak skal, både enkeltvis og samlet, fremstå som fullt ut forsvarlige.

§ 23-2 Fellesgrader

Med fellesgrader menes et samarbeid mellom flere institusjoner der alle i fellesskap har ansvar for opptak, veiledning, gradstildeling og annet som er beskrevet i disse anbefalte retningslinjene. Samarbeidet organiseres normalt i et konsortium og reguleres i avtale mellom konsortiedeltakerne. For fullført fellesgrad utstedes felles vitnemål i form av: a) et vitnemålsdokument utstedt av alle konsortiemedlemmene, b) et vitnemål fra hver av konsortiedeltakerne, eller en kombinasjon av a) og b).

Fellesgrader skal normalt bare inngås dersom det fra før er et etablert, stabilt faglig samarbeid mellom institusjonen og minst en av de andre konsortiedeltakerne. Styret vedtar nærmere retningslinjer for fellesgradssamarbeid, herunder mal for samarbeidsavtaler.

§ 23-3 Cotutelle-avtaler

Med cotutelle-avtaler menes felles veiledning av kandidater og samarbeid om utdanning av kandidater. Cotutelle-avtalen inngås for hver enkelt kandidat og bør bygges på et stabilt faglig og institusjonelt samarbeid.

§ 23-4 Krav ved fellesgrader og cotutelle

Kvalifikasjonskrav for opptak, krav om at avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig og krav om offentlig disputas med en habil bedømmelseskomité kan ikke fravikes.

DEL VI KLAGE OG IKRAFTTREDELSE

§ 24 Klage

§ 24-1 Klage over avslag på søknad om opptak, klage over vedtak om opphør av studierett, klage over avslag på søknad om godkjenning av elementer i opplæringsdelen

Avslag på søknad om opptak, vedtak om opphør av studierett og avslag på søknad om godkjenning av elementer i opplæringsdelen kan påklages etter reglene i forvaltningslovens §§ 28 flg. Institusjonens klagenemnd er klageinstans.

§ 24-2 Klage over eksamen i opplæringsdelen

Eksamener som er avlagt under opplæringsdelen, kan påklages etter UH-lovens §§ 5-3 «Klage over karakterfastsetting» og § 5-2 «Klage over formelle feil ved eksamen».

§ 24-3 Klage over avslag på søknad om bedømmelse, ikke godkjent vitenskapelig avhandling eller kunstnerisk doktorgradsresultat, prøveforelesning eller annen prøve over oppgitt emne, eller forsvar

Avslag på søknad om å få avhandlingen bedømt og vedtak om ikke godkjent avhandling, prøveforelesning eller forsvar, kan påklages etter reglene i forvaltningslovens §§ 28 flg.

Institusjonens klagenemnd er klageinstans, jf. UH-loven § 4-13, 4. Dersom institusjonen finner grunn til det, kan det oppnevnes enkeltpersoner eller et utvalg til å foreta en vurdering av den foretatte bedømmelsen og de kriteriene denne bygger på, eller til å foreta en ny eller supplerende sakkyndig vurdering.

§ 25 Ikrafttredelse

Disse retningslinjene med vedtatte justeringer erstatter UHRs veiledende retningslinjer av 29. april 2011 (med senere endringer).